

בדיקות בעדים בדוקים ושאינם בדוקים

מקורות הדין

1. נדה יד, א

מתני'. דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים אחד לו ואחד לה והצנועות מתקנות שלישי לתקן את הבית.

נמצא על שלו - טמאין וחייבין קרבן. נמצא על שלה, אותיות - טמאין וחייבין בקרבן, נמצא על שלה לאחר זמן - טמאין מספק, ופטורין מן הקרבן.

איזהו אחר זמן כדי שתדע מן המטה ותדיח פניה ואח"כ מטמאה מעת לעת ואינה מטמאה את בועלה ר"ע אומר: אף מטמאה את בועלה מודים חכמים לרבי עקיבא ברואה כתם שטמאה את בועלה.

גמ'. וניחוש דלמא דם מאכולת הוא! אמר רבי זירא: אותו מקום בדוק הוא אצל מאכולת, ואיכא דאמרי: דחוק הוא אצל מאכולת. מאי בינייהו? איכא בינייהו - דאשתכח מאכולת רצופה, להך לישנא דאמר בדוק הוא - הא מעלמא אתאי, להך לישנא דאמר דחוק הוא - אימא שמש ר' צפא.

אתמר, בדקה בעד הבדוק לה, וטחתו בירכה, ולמחר מצאה עליה דם, אמר רב: טמאה נדה. א"ל רב שימי בר חייא: והא חוששת אמרת לן! איתמר נמי, אמר שמואל: טמאה נדה, וכן מורין בי מדרשא: טמאה נדה.

אתמר, בדקה בעד שאינו בדוק לה והניחתו בקופסא, ולמחר מצאה עליו דם, א"ר יוסף: כל ימיו של ר' חייא טימא, ולעת זקנתו טיהר. איבעיא להו, היכי קאמר: כל ימיו טימא משום נדה, ולעת זקנתו - טיהר משום נדה וטימא משום כתם, או דלמא: כל ימיו טימא משום כתם, ולעת זקנתו טיהר מולא כלום? תא שמע, דתניא: בדקה בעד שאינו בדוק לה והניחתו בקופסא, ולמחר מצאה עליו דם, רבי אומר טמאה משום נדה, ורבי חייא אמר טמאה משום כתם טומאת ספק לתלמי. אמר לו ר' חייא: אי אתה מודה שצריכה כגרים ועוד? א"ל: אבל. אמר לו: א"כ, (אתה) אף אתה עשיתו כתם. ורבי סבר: בעינן כגרים ועוד - לאפוקי מדם מאכולת, וכיון דנפק לה מדם מאכולת - ודאי מגופה אתא. מאי לאו בזקנותו קאי? הא בילדותו - טימא משום נדה! שמע מינה.

משתבח ליה רבי לרבי ישמעאל ברבי יוסי ברבי חמא בר ביסא דאדם גדול הוא, אמר לו: לכשיבא לידך הביאהו לידך. כי אתא, א"ל: בעי מינאי מילתא, בעא מיניה: בדקה בעד שאינו בדוק לה, והניחתו בקופסא, ולמחר מצאה עליו דם, מהו? אמר לו: כדברי אבא אימא לך, או כדברי רבי אימא לך? א"ל: כדברי רבי אימא לי. אמר רבי ישמעאל: זהו שאומרים עליו דאדם גדול הוא? היאך מניחין דברי הרב (ר' יוסי) ושומעין דברי התלמיד (רבי) ור' חמא בר ביסא סבר: רבי ריש מתיבתא הוא, ושכיחי רבנן קמיה, ומחדדי שמעתיה.

... מאי רבי ומאי רבי יוסי? אמר רב אדא בר מתנא: תנא רבי - מטמא, ורבי יוסי - מטהר. ואמר רבי זירא: כשטימא רבי - כר"מ, וכשטימא רבי יוסי - לעצמו טיהר. דתניא, האשה שהיתה עושה

צרכיה וראתה דם ר"מ אומר: אם עומדת - טמאה, אם יושבת - טהורה. רבי יוסי אומר: בין כך ובין כך טהורה.

א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי: והא א"ר יוסי בר' חנינא כשטימא ר"מ לא טימא אלא משום כתם, ואילו רבי משום נדה קאמר! א"ל, אנן הכי קאמרינן: כי איתמר ההיא - משום נדה איתמר.

2. נדה נח, ב

עד שהוא נתון תחת הכר ונמצא עליו דם, עגול - טהור, משוך - טמא, דברי ר"א ברבי צדוק.

3. נדה נט, א

עד שהוא נתון. איבעיא להו: מי פליגי רבנן עליה דר"א ברבי צדוק, או לא? תא שמע: כתם ארוך - מצטרף, טפין טפין - אין מצטרפין. מני? אי רבי אליעזר בר' צדוק - למא לי צירוף? האמר: משוך כל שהוא - טמא! אלא לאו - רבנן, שמע מינה: פליגי. לא, לעולם ר' אליעזר ברבי צדוק, וכי אמר רבי אליעזר ברבי צדוק - בעד, אבל בכתם - לא. ת"ש, דאמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבי אליעזר ברבי צדוק. הלכה - מכלל דפליגי, שמע מינה. הדרן עלך הרואה כתם.

גדר עד הבדוק

4. תוספות מסכת נדה דף יד עמוד ב

בעד שאינו בדוק לה - נראה לפרש ידיעה שהיה נקי לפני יום או יומים ועתה בשעת בדיקה נטלתו ממקום המוצנע ולא בדקה העד אבל אין נראה לפרש שלא היה בדוק מעולם דבהא לא היה רבי מחזיק טומאה ודאי.

5. חידושי הריטב"א מסכת נדה דף יד עמוד א

והא דאמרינן שלא היה העד בדוק הלשון מוכיח שלא נטלתו מן האשפה או ממקום התורפה, דא"כ הא ודאי אין כאן בדיקה ודכו"ע דיו שיהא כתם, וגם פחות מכתם, גם אילו היה מוצנע יפה משאר בדיקות אף על פי שלא בדקתו בתשמיש זה, בדוק הוא בדיעבד ואף על פי שראוי לבדוק כל שעה, ואין דברינו אלא כשנטלתו ממקום בינוני שאינו משומר לגמרי וגם אינו מקום התורפה אלא מקום שנותנת עדיה לפי שעה, ולפיכך נחלקו בדבר אם דנין בו להחמיר כאלו הוא מקום בדוק, או אם נדין אותו כאשפה כיון שאינו משומר ודמים דעלמא מצויין שם לפעמים, ולמסקנא טהרה רבי יוסי לגמרי ועשאו כמקום שאינו בדוק.

טמאה משום כתם. פי' לא דוקא כתם שהרי אין כאן מקום לכתם כלל, אלא או הוא דם מהמקור או דם צפור וכיוצא בו שנדבק בו ממקום אחר לפי שאינו בדוק, אלא דין כתם קאמר כלומר שהוא טומאת ספק.

6. תורת הבית הקצר בית ז שער ד

ואיזה עד הבדוק יש מרבתי שכתבו כשבדקתו ולא הניחתו עד שבדקה בו אבל אם בדקתו ואחר כך הניחתו ולאחר שעה בדקה בו אין זה עד בדוק שאני אומר כשהניחתו נכתם בו ממקום אחר. ולא נראה לי כן אלא כל שבדקתו בין היא בין חברתה ולא נודע שנכתם

עליו דם דזה אינו דפשוט במתניתין בנמצא על עד שלה לאחר זמן
טמא מספק.

13. סדרי טהרה על שולחן ערוך יורה דעה הלכות נדה

סימן קצ סעיף לג

(נח) וכן הדין כשבדקה בו והניחתו. כתב הט"ז ס"ק כ"א זהו דברי הרשב"א, לא בא למעט אם הניחתו במקום מגולה דטהור אם נמצא לאחר זמן עליו דם, דזה אינו, דפשוט במתניתין בנמצא על עד שלה לאחר זמן טמא מספק וכו', עכ"ל. וכן כתב הב"ח [עמוד קח דיבור ראשון]. ודברים אלו אין להם שחר, בנמצא על שלה לאחר זמן דתני במתניתין פירוש[ו] דהבדיקה שבדקה את עצמה לאחר תשמיש היה לאחר זמן אותיות, אבל לעולם העד שבדקה בו את עצמה י"ל שראתה מיד אחר בדיקתה ומצאה עליו דם. ותימה גדולה על גדולים אלו ששגו בדבר פשוט:

מיהו מה שכתב (בהגה"ה) [הט"ז] אם הניחה אותו במקום מגולה טמאה, כן כתב הב"י [עמוד קח סוף ד"ה ומכל] בפירוש דברי הטור דסבירא ליה דאף אם הניחתו במקום מגולה לא תלינן במאכולת. ובתוספות [נדה יד, א] ד"ה ולמחר מצאה עליו דם וכו' כתבו בשם רבינו חננאל דפירש הא דאמרין התם בדקה בעד הבדוק לה וטחתו ביריכה ולמחר מצאה עליו דם וכו', דגרסינן ולמחר מצאה עליו דם, פירוש על העד, וטחתו ביריכה היינו בגלוי, שלא הניחה אותו בקופסא, דבהניחתו בקופסא פשיטא דטמאה וכו', עכ"ל. מוכח דסבירא ליה לרבינו חננאל דאפילו הניחתו בגלוי לא תלינן במאכולת. מיהו כל זה לפירוש רבינו חננאל, אך אנן דלא סבירא לן כפירוש רבינו חננאל בזה, וכמבואר לקמן, אם כן אין דין זה מוכרח. מיהו מהא דתנן לקמן בפרק הרואה כתם [שם נח, ב] עד שהוא נתון תחת הכר ונמצא עליו דם עגול טהור, משמע דווקא תחת הכר דשכיחי מאכולת הוא דתלינן במאכולת, מה שאין כן אם הניחתו בגלוי לא תלינן במאכולת:

ונראה לי דדין זה אי תלינן במאכולת היכא דהניחתו בגלוי תליא בפלוגתא דפליגי התוספות [יד, ב ד"ה בעד] והרמב"ן [חדושים שם ע"א ד"ה בדקה בעד שאינו בדוק], עם הרשב"א [תורת הבית הקצר בית ז שער ד יח, ב] בפירוש מה נקרא עד שאינו בדוק, דלשיטת התוספות והרמב"ן ז"ל דאע"פ שהיה עד בדוק לה מכל מקום כיון שלא בדקה אותו עכשיו מקרי עד שאינו בדוק, ולא מקרי עד הבדוק אלא כגון שבדקתו ולא זו מתוך ידה שבדקה בו, וכמו שכתב בתורת הבית הארוך [שם יט, ב], ולדבריהם הא דקאמר ליה רבי חייא לרבי אי אתה מודה שצריך כגריס ועוד ואמר לו רבי אבל, והא וודאי שהיה מונח בגלוי איירי, דאי היה בקופסא למה צריך כגריס ועוד, אלמא כל היכא דמונח בגלוי אף על פי שהיה בדוק מעיקרא תלינן במאכולת לכולי עלמא, אם כן הוא הדין היכא דבדקה להעד ומיד בדקה את עצמה ואח"כ הניחתו בגלוי ולמחר מצאה עליו דם תלינן במאכולת, דאין לחלק בין שהיה מונח בגלוי קודם שבדקה את עצמה ובין שהיה בגלוי לאחר שבדקה את עצמה ולאחר זמן נמצא דם על העד, דמאי שנא. וכן מוכח מדברי הרשב"א בתורת הבית הארוך [שם] במה שהשיב על התוספות והרמב"ן מהא דג' נשים וכו' [נדה ס, ב], וכן [שם נז, ב] פושטתו ומתכסה בו, דאין לחלק בכך, וכמו שכתבתי לעיל [ס"ק מ] בפירוש, ע"ש. והכי מוכח בכמה דוכתי בסימן זה. אבל לפירוש הרשב"א דסבירא ליה

בו כתם מצד אחר ולא העבירתו בשוק של טבחים או בצד העוסקין בכתמים הרי זה בחזקת בדוק, וכזה ראוי להורות.

7. תורת הבית הארוך בית ז שער ד דף יט עמוד ב

אלא ודאי אחר שהיה החלוק או העד בדוק אצלה מתחילה הרי הן לעולם בחזקת בדוקין עד שתדע שיצאו מחזקתן שאין תולין לעולם במקרה שאינו ידוע.

אלא נראה לי שזה הוא עד שאינו בדוק כל שהיה נוטלתו ממקום מוצנע שדרכן של נשים להצניע ולהכין להן עדים ואין מוליכות אותן בשוק ולא מתעסקות בהן בכתמים על הרוב משום הכי הוה מטמא בהן רבי משום נדה כאלו בדקתו היא ורבי חייא חושש לו ומטמא משום כתם

אבל בשלקחה החלוק מן השוק ואינה יודעת ממי לקחתו אם מן הנכרית או מן הישראלית או מישראלית נדה או טהורה וכיוצא בזה או שקנחה בעד המזדמן לה בבית בכי הא ודאי ליכא מאן דמטמא ואפילו משום כתם.

8. שולחן ערוך יורה דעה הלכות נדה סימן קצ סעיף לח

איזהו עד הבדוק, כל שבדקתו, בין היא בין חברתה, ולא נודע שנכתם בו כתם, ולא העבירתו בשוק של טבחים, ולא בצד המתעסקים בכתמים, הרי זה בחזקת בדוק.

עד בדוק שהושאר במקום מגולה

9. טור יורה דעה הלכות נדה סימן קצ

בדקה עצמה בעד הבדוק לה ולמחר מצאה עליו דם כל שהוא או שהניחתו בקופסא ולמחר מצאה עליו דם אפילו כל שהוא טמאה בין אם הוא עגול או משוך ואפילו מאכולת רצוצה בו

10. בית יוסף יורה דעה סימן קצ

ומיהו אפשר לומר שרבינו נתכוין ללמדנו דאפילו הניחתו מגולה נמי טמאה ודאי בכל ענין ולא אמרינן שמא מעלמא נפל וכל שכן בהניחתו בקופסא דליכא למיחש להכי כלל ואף על גב דמכל שכן נפקא כתבו כדי להמשך אחר לשון הגמרא כדלעיל וזו ואין צריך לומר זו קתני:

11. פרישה יורה דעה סימן קצ אות (מח)

(מח) שהניחתו בקופסא. נראה לענ"ד דמה שכתב או שהניחתו בקופסא קאי אבדקה בעד שאינו בדוק לה אף על גב דקאמר הניחתו יש לומר דאעד קאי.

... דסבירא ליה לעולם תולין לחומרא אלא אם כן שיש לתלות שבא הדם ממקום אחר קודם הבדיקה ואחר הבדיקה וברישא אף על גב דיש לתלות דבא שם אחר בבדיקה אפילו הכי טמאה כיון דקודם הבדיקה ודאי לא היה עליו דם שהרי בדקה לפני הבדיקה ועיין דרישה:

12. ט"ז יורה דעה סימן קצ ס"ק כא

(כא) וכן הדין כשבדקה בו והניחתו בקופסא כו'. זה דברי רשב"א לא בא למעט אם הניחתו במקום מגולה דטהור אם נמצא לאחר זמן

רגלים לדבר שלא בא מקנחת, דדוקא היכא דאיכא הוכחה, כגון שהוא עגול, הוא דתלינן. ועוד, בטחתו בירכה נמי בא ע"י קנחת, ואפילו הכי מחמירין במשוך. ואיך כתב הט"ז להקל אפילו במשוך בנידון דידיה, אף על גב דממכה שבגופה נמי משוך הוא כיון שע"י קנחת הוא, מכל מקום אין לנו שום הוכחה לטהר מלטמא, ומספיקא ראוי להחמיר, וצ"ע:

17. סדרי טהרה סימן קצ ס"ק סז

(דברי הבן:) וגם בדין של הט"ז י"ל דצדקו דברי הט"ז דאפילו במשוך יש לטהר, אף על גב דאין רגלים לדבר לתלות מכל מקום תלינן, ולא דמי להא דלא תלינן במאכולת אלא בעגול, לפי שאין ברי שהיה שם מאכולת באותו פעם, ואם תמצא לומר שהיה שם מכל מקום מאן ימר שנהרגה ע"י הקנחת, מה שאין כן בנדון הט"ז שידוע שיש דם מכה בבירור. ועוד, מטעם שכתב הט"ז דתולין במכה אף בלא רגלים לדבר, וכהאי גוונא כתב מה"ר שמואל שאטין כהן בשו"ת שב יעקב [ח"א סימן לט] דנדון זה נמי כמכה באותו מקום הוא. ועוד יש לדמות נדון זה לעד שאינו בדוק, וכן כתב הגאון מוה"ר גבריאל שם בתשובה הנ"ל סימן ל"ו. ועוד, דיש לדמותו דין דשב יעקב לבדקה וטחתה בירכה דתלינן במאכולת אם הוא עגול, דאף לדעת הרמב"ם [איסורי ביאה ד, יט] דפליג בטחתה בירכה, מכל מקום בנתנת תחת הכר והכסת כולי עלמא סבירא להו דתולין במאכולת [שם, יח], כיון דשכיח שם מאכולת, והכא נמי הא שכיח, דהא בנדון זה נמי רגלים לדבר הוא, כמו שכתבתי לעיל, עכ"ל בני שיחיה:

תשובה, אלהים יחנך בני ויכוננך עליון, ויצילך מכל מחלה וכליון, ויסיר ממך כל צרה ותוגיון, מעתה ועד עולם אמן סלה. ראיתי דברך והנה טובים ונכוחים, מה שהעלית לדינא דיש לתלות הקרטין במין מאכולת שנמצאו סמוך לאותו מקום בכמה נשים, וכמו שכתב אמ"ו בספר שב יעקב,

עד שאינו בדוק בקופסה

18. תורת הבית הקצר בית ז שער ד

בדקה בעד שאינו בדוק אפילו הניחתו בקופסא ולמחר נמצא בו כתם אפילו גדול כגריס ועוד ואפילו היה הכתם משוך טהור, אשה זו בחזקת טהורה עומדת ועד זה אינו בדוק אצפ"י שבדקה עצמה בו מספק לא נטמא אותה. ויש מי שהורה בזה להחמיר כל שיש בו כגריס ועוד. והמחמיר תבא [דף יח עמוד ב] עליו ברכה.

19. ט"ז יורה דעה סימן קצ ס"ק כה

(כה) ודוקא בעד בינוני כו'. בת"ה הארוך הביאו ב"י מבואר אותו שנקרא אינו בדוק היינו שהיא נוטלתו ממקום מוצנע שדרכן של נשים להצניע ולהכין להם עדים ואין מוליכות בשוק ולא מתעסקים בהם בכתמים אבל כשלקחה חלוק מן השוק ואינה יודעת ממי לקחתה אי מעובדת כוכבים או מישראלית נדה או טהורה או שקנחה בעד המזדמן לה בבית בכי הא ודאי ליכא מאן דמטמא אפי' משום כתם עכ"ל

דעד שאינו בדוק הוא כגון שלא בדקה להעד מעולם, י"ל דוקא בהא הוא דסבירא ליה לרבי ורבי חייא דבעינן כגריס ועוד לאפוקי מדם מאכולת, מה שאין כן בעד הבדוק ואחר כך הניחתו בגלוי לא תלינן במאכולת כיון שהיה בדוק. ועיין מה שכתבתי לקמן:

האם צריך הוכחה שבא ממקום אחר או תולים מספק

14. שולחן ערוך יורה דעה הלכות נדה סימן קצ סעיף לו

בדקה עצמה בעד שאינו בדוק לה, וטחתו בירכה, ואח"כ נמצא עליו דם, אפילו כגריס ועוד, טהורה. הגה: וכל שכן אם הניחתו אחר הבדיקה במקום שיש לתלות הכתם, דטהור אפילו ביותר מכגריס (ד"ע וב"י), אבל הניחתו במקום שאין דם שכיח, טמאה, אם הוא יותר מכגריס.

15. ט"ז יורה דעה סימן קצ ס"ק כג

(כג) ויש מקום לתלות בו. משמע כאן דאף בספק שהוא על ידי בדיקה מהני בו לתלות בשום דבר

ע"כ נ"ל באשה שרגילה להוציא דם מבית הרעי שלה ע"י איזה סבה ובדקה עצמה אפי' בעד הבדוק ובשעת הבדיקה נגעה גם שם דתולה בה שלא בשעת וסתה דאין כאן ספק דאורייתא כיון שלא הרגישה בדם מן המקור וכמ"ש ב"י כאן בד"ה ומ"מ כו' וז"ל ונ"ל דהיכא דאיכא למיחש שמא בא הדם בעד זה מחמת שנתעסקה סמוך למקום שהעד שם במיני דמים תולין בהם אפילו יותר מכגריס ועוד דמפני שקנחה לא נניח מלתלות במה שאפשר כיון שלא הרגישה ביציאת הדם מגופה והיינו כל שאינה משוך כו' עכ"ל והכי נמי בהאי דינא שזכרנו הוה ממש כן אלא דכאן אפילו משוך טהור כיון שנעשה בקינוח ממקום טהור וכ"ש הוא דזה הוה כמו מכה באותו מקום דלעיל סימן קפ"ז סעיף ה' ואפילו לה"א דסעיף ל"ה מודה בזה דהתם שאני כמו שיתבאר שם ועיין מה שכתבתי בסעיף ל"ט וכתבתי זאת לפי שראיתי מורה אחד שהורה להחמיר בזה ונראה לי דטעה בדבר פשוט:

16. סדרי טהרה סימן קפג ס"ק ב

גם צריך לי עיון לדינא במה שכתב הט"ז סימן הנ"ל בס"ק כ"ג, הבאתי לעיל וז"ל, על כן נראה לי, באשה שרגילה להוציא דם מבית הרעי שלה על ידי סבה ובדקה עצמה וכו', אלא דכאן אפילו משוך טהור, כיון שנעשה בקינוח ממקום טהור. ואפילו לדעת היש אומרים דסעיף ל"ה מודה בזה, דהתם שאני כמו שיתבאר, עכ"ל. הא כתב הרשב"א בתורת הבית הקצר [שם] הביאו בית יוסף [שם] באמצע ד"ה והשתא מ"ש רבינו וכו' וז"ל, האשה שבדקה עצמה וכו', בדקה בעד הבדוק לה וכו', אם הכתם עגול ואין בו כגריס ועוד טהורה, דתלינן במאכולת וכו'. ואף על פי שהעד בדוק הוא, חזקה אם דם הקינוח היה, משוך היה, ואם משוך טמא, ואפילו אין בו כגריס ועוד. ואין אומרים בזה דם מאכולת הוא, כיון שהעד בדוק הוא אצלה. וזה חומר בעד מבחלוק, שהכתם הנמצא בחלוק, אף על פי שהוא בדוק, בין עגול ובין משוך תולים אותו להקל במאכולת, עד שיהיה בו כגריס ועוד, עכ"ל. וכן כתב הרא"ש סוף פרק הרוואה [שם סוף סימן ח]. אלמא אף על גב דאפשר לדם מאכולת להיות משוך, אפילו הכי מטמאין בעד הבדוק מספיקא, כל היכא דליכא

דהניחתו בקופסא הוא דרבי מטמא משום נדה ורבי חייא משום כתם, הא הניחתו במקום מגולה טהורה, דאע"ג דקיימא לן גבי בדקה בעד הבדוק לה דטמאה אפילו הניחתו אח"כ במקום מגולה, וכמו שכתבתי סעיף ל"ג [ס"ק נח], מכל מקום י"ל דשאני עד שאינו בדוק כיון דאיכא תרי צדדים להקל, חדא דאינו בדוק וי"ל דמקמי הכי היה על העד, וגם שהיה מונח אח"כ במקום מגולה י"ל דאחר זה בא על העד, משום הכי טהורה, כי היכי דאמרינן הכא גבי עד שאינו בדוק וטחתו בירכה דטהורה אפילו ביותר מגריס, דאע"ג דבעד הבדוק וטחתו בירכה טמאה משום נדה, מכל מקום מהני טחתו בירכה בעד שאינו בדוק לטהרה לגמרי, הכי נמי הייתי אומר דהוא הדין אם הניחתו במקום מגולה מהני בעד שאינו בדוק לטהרה.

לזה כתב הרמ"א דלא היא, דאם הניחתו במקום שאין דם שכיח טמאה אפילו במקום מגולה, דעל כרחך מיירי בהכי שהניחתו מגולה, דאי בקופסא פשיטא, הא כבר כתב המחבר, אלא ודאי דשמעינן אפילו במקום מגולה.

וצריך לומר לפי זה הא דנקט הש"ס גבי עד שאינו בדוק והניחתו בקופסא, לרבותא דרבי חייא דאפילו הכי אינו מטמא משום נדה, והוא הדין אם הניחתו במקום מגולה טמאה, ואינה טהורה אלא בטחתו בירכה:

24. חיות דעת ביאורים על שולחן ערוך יורה דעה

הלכות נדה סימן קצ סעיף לו

(כה) וטחתו בירכה. ודוקא במקום שאין דם המקור יכול ליפול שם, אבל במקום שדם המקור יכול ליפול טמאה ממה נפשך, דאי מהעד אתי הוי כנמצא על העד וטמאה, ואי בירכה הוי כנמצא על ירכה במקום שדם המקור יכול ליפול דטמאה. וטחתו בירכה לאו דוקא, והוא הדין בשאר מקום מגולה, כמו שכתבו התוספות נדה דף י"ד [ע"א] בד"ה ולמחר מצאה, דהא כיון דאיכא יותר מגריס, וליכא רק חשש דם מעלמא, ויותר אין שכיח דם מעלמא על ירכה מבשאר מקום מגולה, מטעם דאי מעלמא אתי על חלוקה איבעי ליה לאישתכוחי, כדאמר התם בריש פרקין [נז, ב] מכל שכן בשאר מקום מגולה. ומה שסיים בהג"ה אבל אם הניחתו במקום שאין דם שכיח, היינו קופסא, כנ"ל:

ובהאי אינו בדוק שזכרנו פליגי הרשב"א והטור בשם הרא"ש דלהרשב"א טהור ולהרא"ש טמא כשאר כתם וכ"פ כאן בש"ע כהרא"ש אבל כשלקחו מן השוק מודה הרא"ש דטהורה דזה עדיף מעד שאינו בדוק ועיין מה שאכתוב בסמוך סעיף ל"ט:

20. חיות דעת ביאורים על שולחן ערוך יורה דעה הלכות

נדה סימן קצ סעיף לד

עוד כתב הט"ז באשה שרגילה להוציא דם מבית הרעי, שאינה טמאה רק בשעת וסתה. ודבריו תמוהין, דממה נפשך, אי דמי למכה שמוציאה דם בידוע, אפילו בשעת וסתה טהורה, דהא לא שייך לומר דאם כן לא תטמא לעולם כמו שהקשה הש"ך בסימן קפ"ח ס"ק ט"ז ובסימן קצ"א ס"ק ז', ואי תדמה אותה למכה שאינו ידוע שמוציאה דם, אפילו שלא בשעת וסתה אינה תולה, כמבואר בסימן קפ"ז בט"ז ס"ק י' ובש"ך ס"ק כ', ע"ש. ועוד, דמהיכתי תיתי לא יהא לו דין מכה שידוע שמוציאה דם, דמאי שנא מהא דסעיף כ' דמי שרגיל לצאת ממנו דם דרך פי האמה, ואף דבמכה שחיתה אמרינן בנדה דף נ"ח [ע"ב] דאם יכולה לגלע להוציא דם דטהורה, משום דדם אמר רחמנא [ויקרא טו, יט] ולא כתם, משמע דבדם גמור אינה תולה אף שיכולה להגלע, היינו דוקא במכה שחיתה דלא שכיח שתגלע, משום הכי אינה תולה רק בכתם, אבל דבר שרגיל להוציא דם דינו כמכה שידוע שמוציאה דם, ואם כן אפילו בשעת וסתה תולה בה כיון דלא שייך לומר אם כן לא תטמא לעולם, דהא תהיה טמאה כשתרגיש או כשתבדוק ותתכוין שלא תגע בבית הרעי:

עד שאינו בדוק במקום מגולה

21. שולחן ערוך יורה דעה הלכות נדה סימן קצ סעיף לד

בדקה עצמה בעד הבדוק לה והניחתו תחת הכר או תחת הכסת, ולמחר נמצא עליו דם, אם משוך, טמאה, שחזקתו מהקינוח. ואם עגול, ואין בו כגריס ועוד, טהורה, שאין זה אלא דם מאכולת שנהרגה תחת הכר. הגה: וה"ה אם הוא יותר מכגריס, ויש מקום לתלות בו, (ב"י), כמו שנתבאר לעיל באיזה דבר תלינן כתם.

22. שולחן ערוך יורה דעה הלכות נדה סימן קצ סעיף לו

בדקה עצמה בעד שאינו בדוק לה, וטחתו בירכה, ואח"כ נמצא עליו דם, אפילו כגריס ועוד, טהורה. הגה: וכל שכן אם הניחתו אחר הבדיקה במקום שיש לתלות הכתם, דטהור אפילו ביותר מכגריס (ד"ע וב"י), אבל הניחתו במקום שאין דם שכיח, טמאה, אם הוא יותר מכגריס.

23. סדרי טהרה סימן קצ ס"ק סה

(סה) אחר הבדיקה במקום שיש לתלות. לכאורה זו משנה שאינה צריכה, שהרי כבר כתב בסעיף ל"ד בהג"ה דאפילו בעד הבדוק לה ויותר מכגריס ויש מקום לתלות בו דתולין, א"כ לאיזה צורך חזר וכתב כאן גבי עד שאינו בדוק, דכל שכן הוא מעד הבדוק.

ונראה לי דמשום הכי חזר וכתב כאן, משום סיפא דמסיים אבל אם הניחתו במקום שאין דם שכיח טמאה אם הוא יותר מכגריס, ע"כ, דסלקא דעתך דאינה טמאה בעד שאינו בדוק אלא היכא דבדקה עצמה בו ואח"כ הניחתו בקופסא, והכי אמרינן בש"ס [יד, א] בדקה בעד שאינו בדוק והניחתו בקופסא, דלכאורה משמע דדוקא היכא